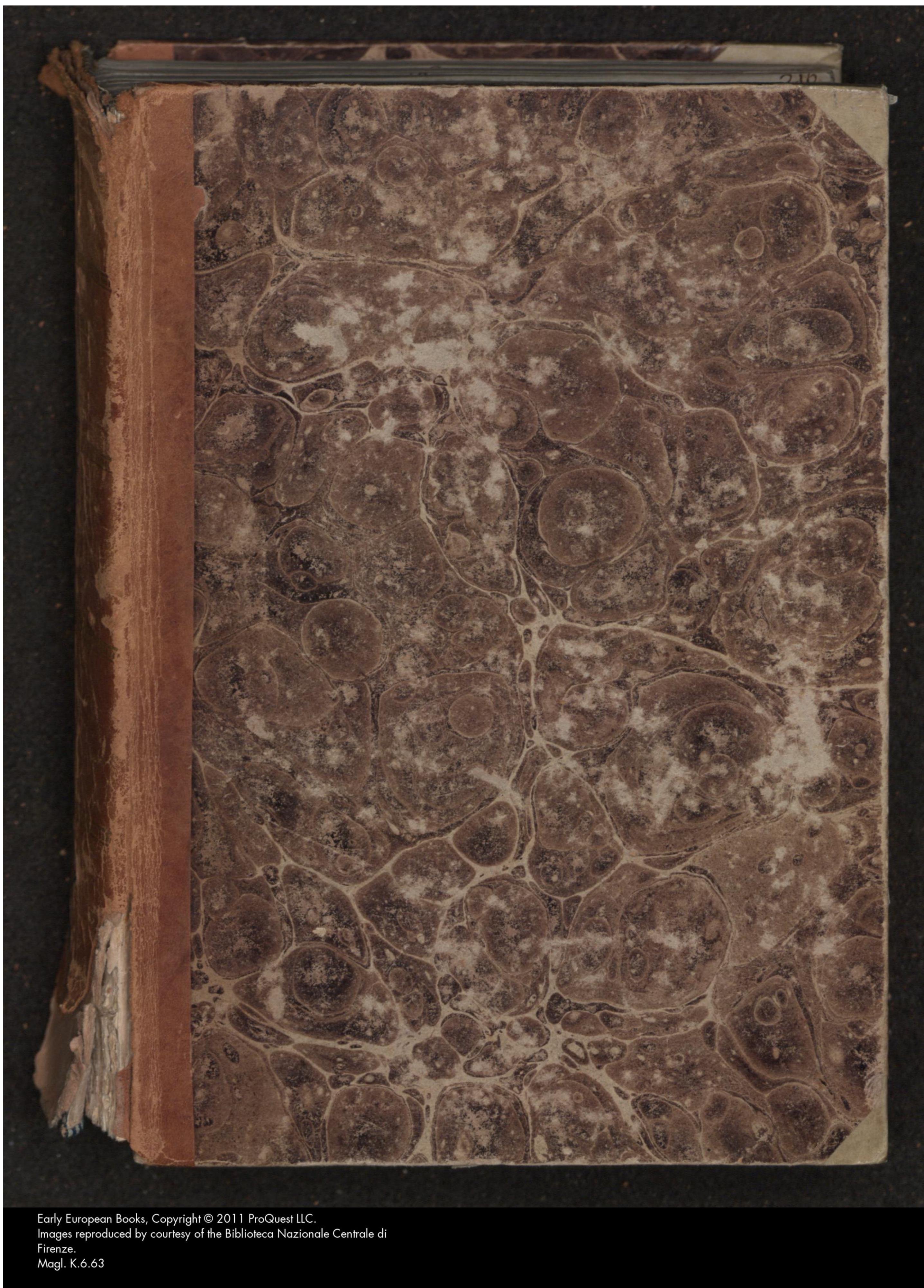
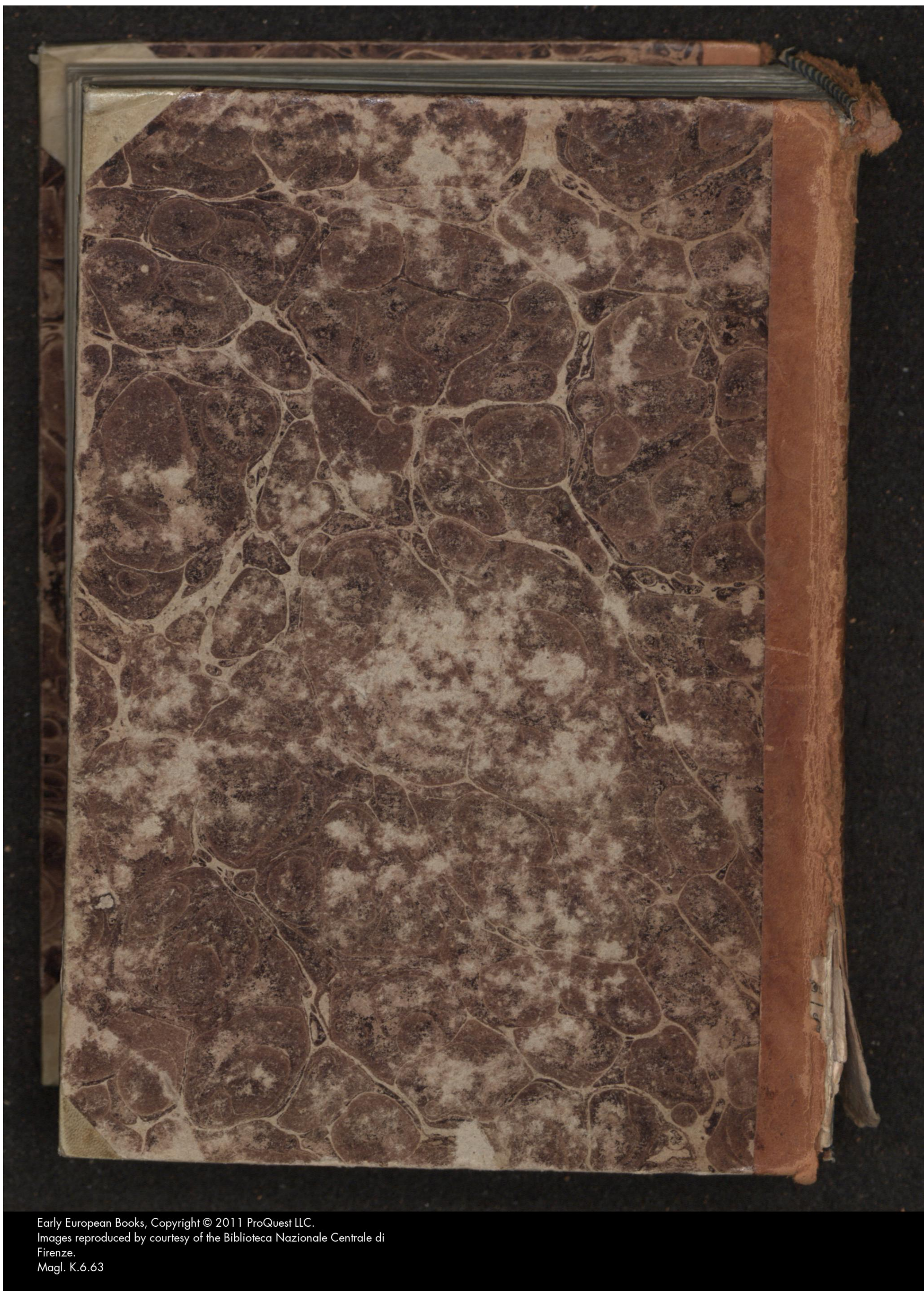

67
K6
63

¶Florentinorum Oratio coram Summo Pont· Alexandro·VI·ac eius sacro Senatu per Gentilem Episcopum Aretinum·

VEnimus Beatissime Pater accepturi primũ in Pontificem: quẽcunq; sacer iste Senatus dedisset· Mox sanctitati tuæ quã dedit solitam obediẽtiam ꝓmissuri· Alteꝶ debitę Alteꝶ deuotę Florentini populi erga Romanam sedem obseruantiæ· Ex quo·n·Gherardus Florẽtinus & quidem Epus: Nicolaus scilicet scdus: ius eligendi Pontificis ad Cardinales reduxit: obligauit nos reliquos xpianos eum in pastorem accipe: quẽ patres ipsi sua creatiõe dedissent· Paruimus hactenus religiosissime tam sanctæ constitutiõi: a nullaq; unq̃ huius ap̃lici collegii electione Ciuitas Florẽtina deflexit· Hãc uero quã modo fecistis Reuereñ·Patres tam libẽter accipimus ut & gratias agamus Reuereñ·dñationibus uestris: & omnẽ illis dñi retributionem suplicemus· Cupiebamus enĩ uel ultimum uestri ordinis: dedistis primariũ· Nolebamus aliquem qui sal ab aliis esset empturus: dedistis eum qui possit illud uendere & sapientibus· Cupiebamus Pontificẽ qui compati posset infirmitatibus nostris: Dedistis eum qui clemẽtia bonus Christi uicarius Qui liberalitate nobis magnus Alexander sit futurus· Nolebamus gubernatorẽ qui aut fluctuante nauicula dubitaret: aut dormiret trãquilla· Dedistis eũ qui & in

fluctibus manum unam ad clauum:alteram ad remum teneat:& in portu sua sit semper retia refecturus. Declarastis deniq; omnibus q̄ domini sint Cardinales terræ qui posuit super eos orbem. Veræ columnę aureę super bases argenteas & fundamenta æterna supra solidam petram qui obliti omnis uestri priuati ædificii:Cōmuni Christianoꝝ ecclesiæ subuenistis. Licet enim e tam sancto collegio nihil non sanctum eligi poterat: Siue tamen ꝙ in eo uota omnium uestrum cernimus: Siue ꝙ illum in omnibus uobis arbitramur :utiliorem dare nobis Pontificem his temporibus potuisse nō credimus. Non alia uolebat esse rerum experientia:Non minor animi magnitudo. Talem decebat moderationem eum qui soli deo esset suę uillicationis rationē redditurus. Empta profecto non fuit in templo columba quæ tam sancte uos inspirauit:Sed uolitans:Orantibus uobis:Venit ex alto. Spiritus enim sanctus disciplinæ effugit fictum:Et quod nostris manibus fabricatum in dei templo quandoq; putamus illius structura est qui spirat ubi uult: qui per nolentes etiam operatur ministros:qui nō esset Is qui datus est patrib9 uestris ut maneat uobiscum in æternum:si Conclaui uestro in tanta electione defuisset. Pro tam uera igitur Spirit9 dei canonica ac cęlesti electione Reuerendissimi Patres filioli illi uestri qui nos miserunt: Si referre nō possunt Supra uires se tamen debere fatentur : Et sanctum hoc opus uestrum quantum in eis est;Extollunt;Veneran-

tur: Adorant· Ad te uero cōuersi Beatissime Pater he-
sitamus an communem illam assumptionis: gratulatio
nem imitemur· Nouimus enim Sanctitatem tuā hoc
oneris: ad communem utilitatem: nō priuatam laudem
suscepisse· Adeo praeterea ueremur: ne haec plenitu-
do potestatis: Curarum plenitudo sit: Vt condolēdum
potius quieti Sanctitatis tuae q̄ potestati gratulandum
quandoq; putemus· Vincit tamen priuatam solicitu-
dinem publica ratio: Nec sinit nos non laetos uidere
tronum Christianae gloriae plenum maiestate sua· In
genium illud ad omnia summa natum· Illa mentis &
in gerendis rebus foelicitas peculiares affectus nostros
non recipiunt· Vox enim in terra nostra audita est:
Exultate & letamini in domino deo uestro: quia dedit
uobis doctorem iustitiae· Sanctitati quoque tuae qui
dixit: Tu pasce populum meum: & tu eris Princeps su-
per eum· Is est qui dat etiam cum temptatione ꝓuen-
tum· Venisti enim in altitudinem Maris: non diffite
mur· At super illud Petrus praedecessor olim tuus sic
cis pedibus: cum iam amplius non dubitasset: ambula-
uit· Ingressus es fluctuantem nauiculam: non nega-
mus: sed quae mergi non possit: & cui praesit qui impe-
rat uentis & mari· Fidem in fidelibus plenam in cu-
stodiam suscepisti· Pro illa orauit Saluator noster ut
nō deficeret· Mortales arctus immortali sarcine sub-
misisti· At huic labori ministri sunt Coeli: & corona

aurea super mitram eius· Fuisti deniq; hactenus homo
diuinus:eris posthac deus humanus· Tenes·n·uicē in
terris eius cui flectit͛ omne genu: eius qui est Rex regū
& dn̄s dominātium· Qui aufert spiritum principū &
ministros suos facit ignem urētem· Habes sedem:de
qua Dominus:Locus solii mei & locus uestigiorꝝ pedū
meorꝝ ubi habito in æternum· De qua rursus:Nō ne
hæc quæ humilē exaltauit & sublimē humiliauit· Cu
ius inquā ꝓprium est ut tūc uincat cum ledit͛· Tunc se
cura sit cum superata uidet͛· Locus certe in quo sc̄tūs
stas·Beatissime Pater terra sancta est:Locus Petri prin
cipis Apl̄orum ubi steterūt pedes ei9· Locus illius quē
constituit dn̄s Principē omnis possessionis eius· Stat
incōcussum priuilegiū tuum tibi· Tu solus hamo pi-
scari· Tu in altum potes retia laxare· Tu hæres apo
stolorum: Tu uiua lex: Tu specula: Tu es cui cla
ues traditæ:cui oues creditæ sunt· Non potes nō tra-
here plęnum magnis piscib9 retæ:cum dn̄s sit qui in al
tum mittere iubeat· Non potes nō aperire cœlos aliis
qui illos tibi tā nolētes aperuisti ·Nō potes nō diuinę
diuinam sedē tenere:qui terrenum nihil in illā contuli-
sti· Exultat igit͛ merito ubiq;:& gloriat͛ in dn̄o om-
nis ecclesia sanctorꝝ: Quia suscitauit illi dn̄s Pastorem
qui gręgem suum pascat in herbis uirentibus sup mon
tes Israel:Cuius uirgo corruerat & nō erat qui subleua-
ręt eam· In tpe oportuno aperuit manum suam: para
uit sanctum suum in oculis omnium gentiū· In me-

dio necessitatis nostræ recordatus est misericordiæ suæ. Concipe modo tu Beatissime Pater fortitudiné ad saluandas gentes: Concipe supplicamus per eas æternitates ad quas fulgebunt tanq̄ stellæ firmaméti qui erudiunt alios. Timeat oīs populus sacerdoté dn̄i audiés sapientiam dei esse in illo: Et sciant gétes Prophetam esse in Israel. Erue a frāmea & de manu canis unicam dn̄i. Dona siquid laboris isti Athlantis humeri subituri sunt ouibus illis pro quibus primus pastor bonus aīam suam ponere: nō dubitauit. Aut enim sui ac tot martyrū sanguinis obliuiscet dn̄s: aut ecclesiā pro qua crucifixus est tecum sustinebit. Vnum est: unum Beatissime Pater quod ab humeris Sanctitatis tuæ excutere nō possum: Hoc illud unum est ꝙ nihil ignorantiæ: nihil impotentiæ: nihil fortunæ condonabitur: Quicquid erit ouibus tuis a sola uoluntate sanctitatis tuæ reputabit. Quam tn̄ bonam & scd̄m gloriā pontificatus sui speramus non minus q̄ optemus. Quid enim illi nunc superest aliud ad summū humanæ conditionis euectę: nisi ut cœlo uiuat: ac nomé Rodorici Alexandri diuinis operibus faciat īmortale. Sed hæc oés tangunt Beatissime Pater: hæc uniuersis fidelibus lætitiæ cōmunis est ratio. Nos uero quantulacunq; pars simus xp̄iani gręgis: qui ex oleis facti oleastri eramus: non diu est: tanq̄ oues errātes: Quomodo nunc cōuersi ad pastoré & Ep̄um animaꝝ nostraꝝ: possumus nō lætari? Quomodo præuenti benedictiōibus dulcedinis

hanc mutatione dexteræ excelsi sine gaudio possumus intueri? Spectamus nūc in matris nostræ sinu patriæ nostræ delitias. Videmus primariæ familiæ hereditatis nostræ funiculum sedere tandem cum principibus populi sui. Siliquæ iam nobis omnes in saginatū uersæ sunt: Nihil non pristinum: Nihil non maternum experimur. Calixti sanctissimi auunculi ac prędecessoris tui: ea ad Cosmum Medicem primum patrię nostrę patrem uox fuit. Ostensurum illi se esse Vicariū xpi cui tot ecclesias fabricauit: Nec passurum illum aut populum eius: sedi apostolicæ caros non esse: quos nouerit sapientia & diuitiis domino suo Christo fore charissimos. Cogitet modo Sanctitas tua an ablactatus super matrem suam lętitiæ lachrimas queat continere. Consolatus est certe dominus populum suum Florentinum. Conscidit saccum eius lætitia circūdedit per omnes uicos nostros: Alleluia cantatur. Ortus cōclusus amplius non dissipabitur. Vinea Sabaoth spinas ultra non feret. Ager dominicus non siluescet imposterum: Ponet desertum eius dominus quasi delitias. Solitudinem eius quasi ortum irriguum: Gaudiū & lætitia inuenitur in eo. Hæ sunt gratulationes nostræ Beatissime Pater: Propter hoc lætatum est cor nostrū: & exultauit lingua nostra. In medio enim Italiæ positi iuncti non minus finibus q̃ animis rebus ecclesiæ: Non possumus fortunam eius non sentire: Nō possumus nō angi secum; nō lætari. Pars nō parua Ro. cu-

riæ: Quomodo columbam dñi gemẽtem: Quomodo Petrum de fluctibus tendẽtem brachia: sine dolore spectare possemus. Cantãtem pariter alterã: exultantem alterũ: ut nũc ex nouo pastore: Quomodo sine gaudio intueri? Tam multa est certe affinitas togæ cũ tunica: q̃ nulla cassidi cum tiara. Et mirant̃ quidam q primi uoluimus obedientiã profiteri. Nunq̃ fuimus secundi Beatissime Pater in his quæ ad huius tuæ sanctæ sedis reuerentiam pertinent: sed primi omniũ semp qui in uineã dñi uenerimus. Vtinã modo parem saltẽ cum ultimis mercedẽ recepissemus. Illi tñ sumus qui a Lino cepimus superędificari supra fundamentũ apostolorum & primi huius tuę sanctę sedis esse domestici Siquidẽ Christus e cęlo: Petrus e Galilea: Linus e Thuscia nostra originem ducens primus Italorum omniũ. Primus earum nationũ quę nunc Christianę sunt hanc tuam sedem gubernauit: ubi tu nunc sedes Beatissime Pater: & ipse primus post Petrũ sedit. Illi inquam sumus qui sanguinem nr̃m contra Henricum tertiũ: Contra Corradinos; Contra Manfredos: pro ecclesia fudimus. Illi sumus qui nõ dicam Eugeninm quartũ eiectum Roma: sed Petrum ipsum Apl̃m ex Antiochia in Italiã uenientẽ primi excepim9: fouim9: nutriuim9: nõ crucifiximus. Ad Arni ripã. B. P. nõ Tyberis: nõ Hiberi: nõ Padi Petrus apl̃orũ princeps primũ altare xp̃ianum extruxit: Clemẽs Isidero teste cõsecrauit. Plura nõ referemus ne uideamur uenisse huc (ut multi) explicatũ

merita nostra in ecclesiam: hæc tamen pauca tetigimus ut uideat Sanctitas tua q̃ meriro gratulemur: q̃ innata nobis sit huius tuæ sanctæ sedis reuerentia: q̃ trita pedibus nostris uia illius in obsequiis eius. Tuos igit̃ religione: Tuos iure: Tuos consuetudine: Tuos fide: Tuos uolũtate suscipe Beatissime Pater Florẽtinos: Et ea manu quo ipi te genu in pastorẽ accipiũt. Animas & corpora Sanctitati tuæ cõmendant: Quicquid habẽt ante scabellum pedum tuoꝝ exponunt. Vtinam modo uidere potuisset Sanctitas tua: Aut quibus hæc animis Patres illi nobis mandata dederunt: Aut quibus uocibus populus ille frequens nos ad te uenĩetes sequebatur: Iudicaret sanctitas tua: Non dubitamus: Iudicaret nos elingues fuisse in exprimẽda populi illi9: Spe Deuotione: Lætitia. Nos te indubitatum Christi Vicarium: Verum Petri successorem: ac Romanum Pontificem confitemur: Tibi Christianoꝝ Principi: Ac uniuersali domino Spirituali: obedientiam pollicemur. Vicem quam geris in terris pro diuina: Salutamus: Veneramur. Adoramus.

¶ Dixi.